

Огієнко М. М., доктор економічних наук, доцент, ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», Миколаїв, Україна

ORCID ID: 0000-0002-7900-2986

e-mail: ogienkonikolay@ukr.net

Огієнко А. В., кандидат економічних наук, доцент, докторант, Миколаївський національний аграрний університет, Миколаїв, Україна

ORCID ID: 0000-0001-5427-7978

e-mail: ogienko_alena@ukr.net

Бурцев О. В., кандидат економічних наук, Миколаївський національний аграрний університет, Миколаїв, Україна

ORCID ID: 0000-0003-0585-6708

e-mail: burtsevol@gmail.com

Теоретичні підходи до вивчення особливостей організаційно-економічного механізму розвитку туристично-рекреаційного потенціалу

Анотація. У статті розглянуто проблеми ефективного просування туристичного потенціалу в Причорноморському регіоні, розвитку організаційно-економічного механізму управління та організації розвитку туристично-рекреаційного потенціалу на сучасній фазі економічного розвитку. Метою роботи є підвищення ефективності та конкурентоспроможності регіонів, виявлення проблем її реалізації, обґрунтування засобів та інструментів удосконалення за рахунок вивчення особливостей організаційно-економічного механізму розвитку туристично-рекреаційного потенціалу регіону. Запропоновані та розглянуті методи організаційно-економічного механізму можуть бути реалізовані через основні важелі, сутність яких полягає у визначенні основних економічних показників, які є еталонними параметрами при здійсненні рекреаційної діяльності. Для суб'єкта рекреаційної діяльності ними можуть бути рівень прибутку, порядок придбання прав власності, наявність ресурсів, процентні ставки за кредит, режим інвестицій. Для споживача послуг орієнтирами є ціна, рівень та якість таких послуг тощо. На основі результатів дослідження теоретичних аспектів поняття «організаційно-економічний механізм» виділено наступні принципи положення, що становлять наукову новизну, а саме: запропоновано структурну модель складових організаційно-економічного механізму розвитку туристично-рекреаційного потенціалу регіону. Такий підхід до визначення структури дозволяє максимально врахувати специфіку розвитку туристично-рекреаційного потенціалу досліджуваного регіону. Запропоновано авторське визначення поняття «організаційно-економічний механізм розвитку туристично-рекреаційного потенціалу регіону», під яким надалі розумітимемо узагальнюючий набір інструментів, важелів і методів організаційного і економічного характеру, які впливають на формування і стимулювання розвитку туристично-рекреаційного потенціалу з метою отримання конкурентних переваг та ефективного позиціонування регіону.

Ключові слова: туризм; організаційно-економічний механізм; подієвий туризм; туристично-рекреаційний потенціал регіону.

Ohienko Mykola, Doctor of Economics, Associate Professor, Private Enterprise "Mykolaiv Branch" of the Kyiv National University of Culture and Arts, Mykolaiv, Ukraine

Ohienko Alona, PhD (Economics), Associate Professor, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

Burtsev Oleksandr, PhD (Economics), Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

Theoretical Approaches to the Study of the Features of the Organizational and Economic Mechanism of Tourist and Recreational Potential

Abstract. Introduction. The article considers the problems of effective promotion of tourist potential in the Black Sea region, the development of organizational and economic mechanism of management and organization of tourist and recreational potential development in the current phase of economic development.

Purpose. The purpose of the work is to increase the efficiency and competitiveness of the regions, identify problems of its implementation, justify the means and tools for improvement by studying the features of the organizational and economic mechanism of tourist and recreational potential development in the region.

Results. The proposed and considered methods of organizational and economic mechanism can be implemented through the main levers, the essence of which is to determine the main economic indicators, which are the reference parameters in the implementation of recreational activities. For example, for the subject of recreational activity they can be the level of profit, the

order of property rights acquisition, availability of resources, interest rates on loans, investment regime, for the consumer of services - the benchmark is the price, level and quality of such services.

Conclusions. *Based on the results of the study of theoretical aspects of "organizational and economic mechanism" concept identified the following principles that constitute scientific novelty, namely, proposed a structural model of the organizational and economic mechanism of tourist and recreational potential of the region, this approach allows to take into account the specifics of tourist and recreational potential development in the studied region. The author's definition of the concept "organizational and economic mechanism of tourist and recreational potential development in the region" is offered. Under what further we will understand the generalized set of tools, levers and methods of organizational and economic character influencing formation and stimulation of tourist and recreational potential development for competitive advantage and effective positioning in the region.*

Keywords: *tourism; organizational and economic mechanism; event tourism; tourist and recreational potential of the region.*

JEL Classification: *D83; L83; M30; M31.*

Постановка проблеми. Аналіз і оцінка формування та просування наявного рекреаційного потенціалу регіонів підтверджують наявність значних міжрегіональних відмінностей. Необхідність пошуку нових шляхів реалізації рекреаційного потенціалу, низький рівень інноваційної пропозиції в регіоні та проблеми з залученням інвестиційних ресурсів для галузі потребують вдосконалення чинного організаційно-економічного механізму функціонування рекреаційного потенціалу на регіональному рівні.

Проблеми ефективного просування туристичного потенціалу в Причорноморському регіоні, розвитку організаційно-економічного механізму управління та організації розвитку туристично-рекреаційного потенціалу на сучасній фазі економічного розвитку є дуже важливими [1]. Пріоритетна роль організації та функціонування туристичного бізнесу, їх державна підтримка та регулювання визначаються вимогами державної економічної політики щодо соціально-економічної гармонізації регіонів у напрямі посилення екологічних та соціальних аспектів впливу, формування середнього класу та покращення умов життя населення. Це також сприятиме збільшенню продуктивної зайнятості населення, формуванню розвитку конкурентоспроможної інфраструктури [2].

Розвиток регіонів залежить від нових державних підходів до гармонізації економічної, соціальної та екологічної діяльності, посилення впливу інститутів громадянського суспільства на ці процеси. Особливе значення в цьому контексті має туристично-рекреаційна сфера як така, яка інтегрує просторовий потенціал природних, робочих, науково-технічних, інтелектуальних ресурсів, фактичне використання яких залежить від розвитку інноваційних інвестицій, інфраструктури території, від поліпшення умов життя, збереження та збагачення біологічного різноманіття та культурної спадщини. Перспективи розвитку туристично-рекреаційного потенціалу Причорноморського регіону залежать від можливостей ефективного використання наявних ресурсів, однак відсутність ефективного механізму розвитку туристично-рекреаційного потенціалу не дозволяє використовувати його як частину продуктивних сил регіонів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням формування та реалізації регіональної політики розвитку туризму в цілому та окремих його різновидів приділяється значна увага вітчизняними та зарубіжними науковцями. Зокрема, вказана проблематика є об'єктом досліджень таких науковців: О. Алексєєвої, Т. Парвини, Г. Козаченка, О. Шкільнюка, А. Соколової, Т. Безрукова, А. Малицького, Ю. Пługина, І. Моргачова, Н. Нижника, О. Деревянка, О. Паламарчука, А. Мазаракі, М. Пересічного та інших. Спостерігаємо недостатню кількість теоретичних та прикладних досліджень розвитку організаційно-економічного механізму туристичного потенціалу регіонів, неналежну увагу регіональних органів влади до популяризації туризму, незначну кількість вітчизняних івентивних туристичних продуктів міжнародного значення, здатних привернути увагу іноземних туристів.

Формулювання цілей дослідження. З метою підвищення ефективності та конкурентоспроможності регіонів, виявлення проблем його реалізації, обґрунтування засобів та інструментів удосконалення, постає нагальна потреба щодо вивчення особливостей організаційно-економічного механізму розвитку туристично-рекреаційного потенціалу регіону.

Методологічною та інформаційною основою статті є наукові та теоретичні праці вчених щодо дослідження розвитку організаційно-економічного механізму управління та організації розвитку туристично-рекреаційного потенціалу, законодавчі статті та правки до законів України, інтернет-ресурси.

Виклад основного матеріалу дослідження. На підставі дослідження наявних першоджерел можна зробити висновок про те, що вітчизняні та зарубіжні вчені приділяють значну увагу вивченню методів, інструментів, важелів формування організаційно-економічного механізму туристичного потенціалу територій до вивчення поняття організаційно-економічного механізму управління розвитком туристично-рекреаційного потенціалу. Трактують поняття «організаційно-економічний механізм» наведено у табл. 1. Аналізуючи наявні погляди до визначення термінології питання, варто виділити використання двох аспектів трактування змісту терміну: аспект базового поняття, який покладено в

основу визначення, і аспект підходу до опису організаційно-економічного механізму.

Матеріали здійсненого дослідження робіт науковців показують, що сутність «організаційно-економічного механізму» розглядається по-різному. Так, в одному випадку вони розглядають його як систему забезпечення взаємозв'язаної діяльності функціональних підрозділів проекту в рамках встановленої організаційної структури управління, ефективне планування програми діяльності та

оптимальний розподіл ресурсів відповідно до вибраного критерію оптимальності [3]. В іншому випадку – це економічні форми та методи організації й стимулювання, на основі яких здійснюється діяльність у рамках проекту і дія на його просування [4]. Економічна наука розглядає діалектичну єдність державного регулювання та саморегулювання ринку як основу організаційно-економічного механізму в ринкових умовах.

Таблиця 1 Основні підходи до визначення сутності поняття «організаційно-економічний механізм»

Автор	Зміст
Парвина Т. [5]	Сукупність організаційних форм і економічних важелів, взаємодія яких дозволить забезпечувати здійснення процесу, що циклічно повторюється та який направлений на успішне проведення діяльності підприємства з метою виробництва продукту, що користується попитом у споживачів.
Козаченко Г. [6].	Інструмент управління, що є сукупністю управлінських елементів і способів їхньої організаційної, інформаційної, мотиваційної та правової підтримки, шляхом використання яких з урахуванням особливостей діяльності підприємства забезпечується досягнення певної мети
Шкільнюк О. [7]	Система організаційних, економічних, правових, управлінських і регулюючих дій, методів та інструментів, які формують і впливають на порядок її здійснення з метою досягнення очікуваних соціально-економічних та інших результатів.
Соколова А. [8]	Цілеспрямована та керована відкрита система організаційних, економічних, правових, управлінських і регулюючих дій, способів і процесів, які формують і впливають на порядок здійснення діяльності в економіці, що сприятиме досягненню очікуваних економічних, соціальних, екологічних та інших результатів.
Безрукова Т. [9]	Комплексна система управління, що складається з системи забезпечення, функціональної та цільової системи, яка містить певну сукупність організаційних та економічних важелів, що впливають на економічні та організаційні параметри системи управління з метою забезпечення ефективності управління і отримання конкурентних переваг.
Малицький А. [10]	Сукупність організаційних і економічних важелів (кожному з яких властиві власні форми управлінського впливу), що чинять вплив на економічні і організаційні параметри системи управління підприємством, що сприяє формуванню та посиленню організаційно-економічного потенціалу, отриманню конкурентних переваг та ефективності діяльності.
Плугіна Ю. [11]	Система взаємопов'язаних, взаємозалежних та чітко упорядкованих організаційно-розпорядчих дій, що забезпечують реалізацію прийнятих програм розвитку та досягнення поставлених цілей.
Моргачов І. [12]	Система забезпечення взаємозв'язаної діяльності функціональних підрозділів проекту в рамках встановленої організаційної структури управління, ефективне планування програми діяльності і оптимальний розподіл ресурсів відповідно до вибраного критерію оптимальності.
Нижник Н. [13]	Економічні форми і методи організації і стимулювання виробництва, на основі яких здійснюється діяльність підприємства і дія на їх розвиток.
Деревянко О. [14]	Система формування цілей і стимулів, які дають змогу перетворити у процесі трудової діяльності рух матеріальних і духовних потреб членів суспільства на рух засобів виробництва і його кінцевих результатів, спрямованих на задоволення платоспроможного попиту споживачів.
Паламарчук О. [15]	Це сукупність організаційних і економічних важелів (кожному з яких властиві власні форми управлінського впливу), що чинять вплив на економічні і організаційні параметри системи управління підприємством, що сприяє формуванню та посиленню організаційно-економічного потенціалу, отриманню конкурентних переваг та ефективності діяльності підприємства в цілому

Джерело: узагальнено авторами

Дослідження та аналіз робіт, присвячених вивченню природи та складових категорії «організаційно-економічний механізм», дозволяє інтерпретувати її як сукупність методів, принципів, інструментів та важелів, реалізація яких підвищить рівень використання потенціалу рекреаційного характеру і сприятиме стабілізації соціально-економічних та екологічних умов у регіоні [16].

На думку Г.Козаченко у загальному вигляді організаційно-економічний механізм є досить складною системою впливу на інтереси та різні

сторони діяльності підприємств. Організаційно-економічний механізм є сукупністю організаційних, економічних і соціально-правових методів і засобів впливу на зростання виробництва та підвищення його ефективності, що забезпечують при даних конкретних умовах отримання кінцевого результату діяльності – максимальне задоволення потреб населення в конкурентоспроможній продукції з мінімальними затратами всіх видів ресурсів. Організаційно-економічний механізм безпосередньо впливає на виробництво, стимулюючи чи навпаки стримуючи його

зростання. Ефективність дії організаційно-економічного механізму залежить від цілеспрямованого вибору інструментів, важелів (стимулів й санкцій) та дієвості їхнього впливу на розвиток підприємства. Зміна структурних частин, обраних інструментів та важелів впливу автоматично викликає зміну в організаційно-економічному механізмі та зміну наслідків його дії [6, с. 108-111].

Малицький А. стверджує, що в структурі організаційно-економічного механізму необхідно виділяти три системи: систему забезпечення, функціональну систему, цільову систему [10]. Система забезпечення організаційно-економічного механізму складається з підсистем правового, ресурсного, нормативно-методичного, наукового, технічного, інформаційного забезпечення управління підприємством. Організаційно-економічний механізм управління підприємством включає такі основні функціональні підсистеми: планування, організації, мотивації, контролю та регулювання.

Цільова система організаційно-економічного механізму містить у собі цілі і основні результати діяльності підприємства, а також критерії вибору і оцінки досягнення певних цілей і результатів діяльності підприємства. Зміст кожної з систем та кількість підсистем у кожній з систем організаційно-економічного механізму управління підприємством залежить від типу підприємства, сфери і масштабів діяльності, ступеня впливу зовнішнього середовища і результатів діяльності підприємства та інших факторів [16].

Узагальнюючи наявні трактування запропоновано авторське визначення поняття «організаційно-економічний механізм розвитку туристично-рекреаційного потенціалу регіону», під яким надалі розумітимемо узагальнюючий набір інструментів, важелів і методів організаційного і економічного

характеру, які впливають на формування і стимулювання розвитку туристично-рекреаційного потенціалу з метою отримання конкурентних переваг та ефективного позиціонування регіону.

З огляду на загальну будову досліджуваного нами механізму, можемо стверджувати, що він зводиться до поєднання різних факторів як організаційного, так і економічного характеру з метою координації процесу розвитку туристично-рекреаційного потенціалу регіону, для забезпечення його максимальної ефективності. Ці фактори визначають спосіб використання наявних умов, ресурсів, можливостей та способів уникнення загроз.

На основі досліджуваних теоретичних положень запропоновано структурну модель складових організаційно-економічного механізму розвитку туристично-рекреаційного потенціалу регіону (рис. 1).

Структуру організаційно-економічного механізму запропоновано розглядати у розрізі таких основних її складових: організаційної та економічної. Такий підхід до визначення структури дозволяє максимально врахувати специфіку розвитку туристично-рекреаційного потенціалу досліджуваного регіону.

Розвиток територіальних громад вимагає інституціоналізації вертикальних зв'язків з підтримкою самодіяльної соціальної активності, яка потребує стимулюючих управлінських дій з боку держави [8, с. 219]. Тому у структурі організаційного забезпечення запропоновано співпрацю між державними структурами, місцевими управлінськими органами, інвесторами, громадськими організаціями, споживачами послуг і населенням регіону. Потрібно зазначити, що для кожного регіону є свій унікальний набір інструментів, важелів і методів, використання яких дозволить інтенсифікувати економічний розвиток громад та територій.

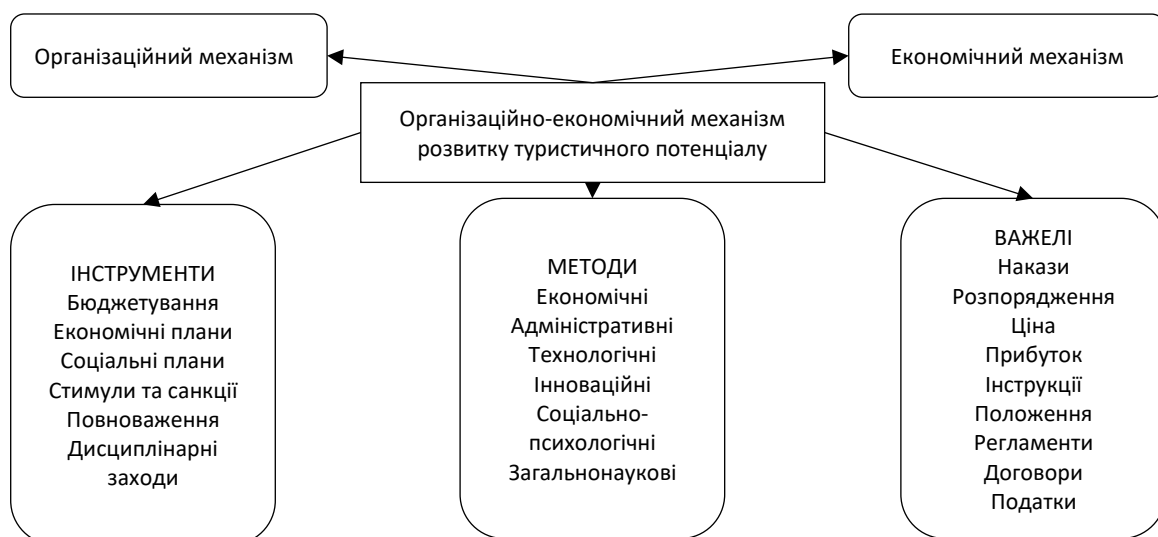

Рисунок 1 – Структурна модель складових організаційно-економічного механізму розвитку туристично-рекреаційного потенціалу регіону

Джерело: складено авторами на основі [17]

Сукупність завдань формування розвитку складових його компонент можна розділити на два туристично-рекреаційного потенціалу регіону та блоки: організаційний та економічний (рис. 2).

Рисунок 2 – Механізм організаційно-економічних компонент та завдань розвитку туристично-рекреаційного потенціалу регіону

Джерело: складено авторами з використанням [17, 18]

Рівень розвитку туристично-рекреаційного потенціалу регіону є нерівномірним, тому є необхідність збалансування набору структурних компонентів з метою стимулювання розвитку певних елементів потенціалу шляхом їх нарощування та розширення. Наслідком кількісного розширення складових компонент буде зміна якості туристичного потенціалу та розширення його структури. Тобто кількісні та якісні показники зростання компонент як організаційного, так і економічного механізмів є формами реалізації розвитку туристично-рекреаційного потенціалу регіону. Наприклад, розширення компоненти інфраструктурної складової потенціалу (збільшення кількості місць готельного розміщення, розширення ресторанних закладів та громадського харчування тощо) надасть можливість якісно забезпечити задоволення потреб потенційного туриста.

Висновки. Запропоновані та розглянуті методи організаційно-економічного механізму можуть бути реалізовані через основні важелі, сутність яких полягає у визначенні основних економічних показників, які є еталонними параметрами при здійсненні рекреаційної діяльності. Для суб'єкта рекреаційної діяльності ними

можуть бути рівень прибутку, порядок придбання прав власності, наявність ресурсів, процентні ставки за кредит, режим інвестицій; для споживача послуг орієнтиром є ціна, рівень та якість таких послуг тощо.

На основі результатів дослідження теоретичних аспектів поняття «організаційно-економічний механізм» виділено наступні принципи положення, що становлять наукову новизну:

1. Запропоновано структурну модель складових організаційно-економічного механізму розвитку туристично-рекреаційного потенціалу регіону, такий підхід до визначення структури дозволяє максимально врахувати специфіку розвитку туристично-рекреаційного потенціалу досліджуваного регіону.

2. Запропоновано авторське визначення поняття «організаційно-економічний механізм розвитку туристично-рекреаційного потенціалу регіону», під яким надалі розумітимемо узагальнюючий набір інструментів, важелів і методів організаційного і економічного характеру, які впливають на формування і стимулювання розвитку туристично-рекреаційного потенціалу з метою отримання конкурентних переваг та ефективного позиціонування регіону.

Література:

1. Огієнко М. М., Огієнко А. В., Яценко Я. М. Аналіз та перспективні напрями розвитку туризму Миколаївщини. *Науковий вісник Миколаївського університету імені В. О. Сухомлинського. Економічні науки: збірник наукових праць*. 2018. № 2 (11). С. 63-70.
2. Самко О. О. Організаційно-економічний механізм реалізації туристичного потенціалу регіону. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 6. с. 20-25.
3. Горин Г. В. Організаційно-економічний механізм функціонування рекреаційно-туристичного потенціалу регіону. *Збалансоване природокористування*. 2015. № 2. С.24-29.
4. Шабардіна Ю. В. Організаційно-економічний механізм розвитку рекреаційного потенціалу регіону. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету*. 2014. № 2 (74). с. 126-133.
5. Парвина Т. Г. Суть організації економічного механізму управління інноваційною діяльністю. *В Міжнародна науково-теоретична конференція молодих учених і студентів «Актуальні проблеми економічного і соціального розвитку виробничої сфери»*. Донецьк, ДонНТУ, 2008.
6. Козаченко Г. В. Організаційно-економічний механізм як інструмент управління підприємством. *Економіка. Менеджмент. Підприємство*. 2003. №11. С. 107-111.
7. Шкільнюк О. М. Організаційно-економічний механізм регулювання інноваційної діяльності: автореф. дис. канд. екон. наук, спец.: 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. К. : *Науково-дослідний економічний інститут*, 2008. 18 с.
8. Соколова А. О. Організаційно-економічний механізм функціонування кооперативів в Україні. *Вісник КНТЕУ*. 2006. №2. С. 88-92.
9. Безрукова Т. Л. Управление конкурентоспособностью предпринимательской организации : монография. М. : Изд-во «КноРус». 2008. С. 146.
10. Малицький А. А. Організаційно-економічний механізм управління підприємством: сутність та структура. *Рубрика «Соціум. Наука. Культура. Економіка»*. URL: <http://intkonf.org> (дата звернення: 01.05.2020).
11. Плуґіна Ю. А. Організаційно-економічний механізм управління розвитком підприємств залізничного транспорту. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2011. №33. С. 211-220.
12. Морґачов І. Організаційно-економічний механізм управління ефективною діяльністю проектних організацій. *Схід*. 2006. №5. С. 38-39.
13. Нижник Н. Про співвідношення категорій «процес» і «механізм» та їх використання в управлінській діяльності органів виконавчої влади. *Вісник державної служби України*. 2001. №3. С. 80-87.
14. Деревянко О. Организационно-экономический механизм планирования бизнес-процессов предпринимательских структур: дисс. канд. экон. Наук. СПб., 2004.
15. Паламарчук О. М. Сутність та формування організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю підприємства URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/evu/2011_17_2/Palamarchuk.pdf (дата звернення: 01.05.2020).
16. Карачина Н. П. Організаційно-економічний механізм: проблематика термінології. *Формування ринкових відносин в Україні*. Київ: Науково-дослідний економічний інститут міністерства економіки України. 2011. № 10. Вип. 125. С. 27-29.
17. Шерман Є. М. Організаційно-економічний механізм розвитку підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04. Херсон, 2015. 18 с.
18. Перерва П. Г. Развитие организационно-экономического механизма управления развитием индустрии туризма та гостинності. *Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки) Bulletin of the National Technical University "KhPI" (economic sciences): зб. наук. пр. Харків: НТУ "ХПІ". 2018. № 48 (1324), С. 121-127.*

References:

1. Ohienko, M. M., Ohienko, A. V., & Yatsenko, Ya. M. (2018). Analiz ta perspektyvni napriamy rozvytku turyzmu na Mykolaivshchyni. *Scientific bulletin of Mykolaiv V.O.Sukhomlynkyi national university. Economics*, 2 (11), 63-69 [in Ukrainian].
2. Samko, O. O. (2013). Organizacijno-ekonomichnij mekhanizm realizacii turistichnogo potencialu regionu. *Investicii: praktika ta dosvid*, 6 [in Ukrainian].
3. Gorin, G. V. (2015). Organizacijno-ekonomichnij mekhanizm funkcionuvannya rekreacijno-turistichnogo potencialu regionu. *Zbalansovane prirodo koristuvannya*, 2. [in Ukrainian].
4. Shabardina, Y. V. (2014). Organizacijno-ekonomichnij mekhanizm rozvitku rekreacijnogo potencialu regionu. *Visnik Chernigivs'kogo derzhavnogo tekhnologichnogo universitetu*, 2 (74) [in Ukrainian].
5. Parvina, T. G. (2008). Sut' organi zacijno-ekonomichnogo mekhanizmu upravlinnya innovacijnoyu diyal'nisty. *V Mizhnarodna nauково-teoretichna konferenciya molodih uchenih i studentiv «Aktual'ni problemi ekonomichnogo i social'nogo rozvitku virobничої sferi»*. Donec'k, DonNTU [in Ukrainian].
6. Kozachenko, G. V. (2003). Organizacijno-ekonomichnij mekhanizm yak instrument upravlinnya pidpriemstvom. *Ekonomika. Menedzhment. Pidpriemstvo*. №11 [in Ukrainian].
7. Shkil'nyuk, O. M. (2008). Organizacijno-ekonomichnij mekhanizm reguljuvannya innovacijnoї diyal'nosti: avtoref. dis. kand. ekon. nauk, spec.: 08.00.03 ekonomika ta upravlinnya nacional'nim gospodarstvom. Kyiv: Naukovo-doslidnij ekonomichnij institut. [in Ukrainian].
8. Sokolova, A. O. (2006). Organizacijno-ekonomichnij mekhanizm funkcionuvannya kooperativiv v Ukraini. *Visnik KNTEU*, 2 [in Ukrainian].
9. Bezrukova, T. L. (2008). *Upravlenie konkurentosposobnost' y u predprinimatel'skoj organizacii*. Moscow: Izd-vo «KnoRus» [in Russian].

10. Malys'kyj, A. A. (2012). Organizational and economic mechanism of enterprise management: essence and structure, Rubryka "Sotsium. Nauka. Kul'tura. Ekonomika". Retrieved from: <http://intkonf.org> (Accessed 10, May 2020).
11. Plugina, Yu. A. (2011). Organizacijno-ekonomichnij mekhanizm upravlinnya rozvitkom pidpriemstv zaliznichnogo transportu. *Visnik ekonomiki transportu i promislovosti*, 33 [in Ukrainian].
12. Morgachov, I. (2006). Organizacijno-ekonomichnij mekhanizm upravlinnya efektyvnoyu diyal'nisty proektnih organizacij. *Skhid*, 5. [in Ukrainian].
13. Nizhnik, N. (2001). Pro spivvidnoshennya kategorij «proces» i «mekhanizm» ta ih vi koristannya v upravlins'kij diyal'nosti organiv vikonavchoї vladi. *Visnik derzhavnoi sluzhbi Ukraїni*, 3 [in Ukrainian].
14. Derevyanko, O. (2004). Organizacionno-ekonomicheskij mekhanizm planirovaniya biznes-processov predprinimatel'skih struktur: diss. kand. ekon. Nauk. SPb. [in Ukrainian].
15. Palamarchuk, O. M. (2011). Sutnist' ta formuvannya organizacijno-ekonomichnogo mekhanizmu upravlinnya konkurentospromozhnisty pidpriemstva. Retrieved from: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/evu/2011_17_2/Palamarchuk.pdf. [in Ukrainian].
16. Karachina, N. P. (2011). *Organizacijno-ekonomichnij mekhanizm: problematika terminologii*. Formuvannya rinkovih vidnosin v Ukraїni. Київ: Naukovo-doslidnij ekonomichnij institut ministerstva ekonomiki Ukraїni, 10, 125 [in Ukrainian].
17. Sherman, E. M. (2015). *Organizacijno-ekonomichnij mekhanizm rozvitku pidpriemstv* : avtoref. dis. ... kand. ekon. nauk: spec. 08.00.04. Kherson [in Ukrainian].
18. Pererva, P. G. (2018). Rozvitok organizacijno-ekonomichnogo mekhanizmu upravlinnya rozvitkom industriї turizmu ta gostinnosti. *Visnik Nacional'nogo tekhnichnogo universitetu "HPI" (ekonomichni nauki)*, Harkiv: NTU "HPI", 48 (1324), [in Ukrainian].

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License